

Arbeiderpartiet

Vekstplan for **Vestland**

Lykkes Vestland, lykkes Norge – en plan for grønn industri og nye arbeidsplasser!

Norge trenger mer industri og en ny industripolitikk! Det siste halvannet året har lært oss verdien av sterke fellesskap. Vi får til mer sammen enn vi får til alene. Når samfunnet nå gjenåpnes, er det på tide å ta fatt på en ny tid for arbeids- og næringslivet i Vestland.

Det er tre store samfunnsoppgaver vi sammen skal ta fatt på det neste tiåret:

1. **Arbeid til alle.**
2. **Klimagassutslippene skal kuttes med 55 prosent.**
3. **Eksporten utenom olje og gass må øke med 50 prosent.**

Oppgaven vi står overfor er enorm. Samtidig har vi alle forutsetninger for å lykkes. Vestland har lange industritradisjoner, og er godt posisjonert til å utnytte mulighetene som ligger i ny grønn industri. Turistdestinasjoner fra bryggen i Bergen til Hardanger- og Sognefjorden kan bli verdens mest bærekraftige.

Denne utviklingen kommer ikke av seg selv. Den krever at dagens og fremtidens norske arbeidstakere får kompetansen som gjør det mulig å ta landet inn i en ny tid, og at bedriftene får verktøy som skaper nye arbeidsplasser og næringsmuligheter.

Vi trenger et næringsliv med mange bein å stå på, og som bygger videre på handel med omverdenen, og hvor forskning, forvaltning, næringsliv og politikere samarbeider for å nå de målene vi har satt oss for kutt i utslipp og nye jobber. Næringslivet her vest er innovative og omstillingsdyktige, og samarbeid mellom ulike aktører har alltid lagt grobunn for nye bedrifter og nye arbeidsplasser.

Vi tror imidlertid at dette samarbeidet kan styrkes, ved at staten engasjerer seg mer aktivt for å utløse det fantastiske vekstpotensialet som finnes i Vestland. Bruker vi verktøy som kapital, offentlige anskaffelser, regelverk og eierskap mer målrettet mot næringene der potensialet er størst, får vi flere i jobb og skaper større verdier som kan fordeles til fellesskapet.

Vestland Arbeiderparti legger derfor frem en plan for ny grønn industri og nye arbeidsplasser. I planen peker vi på områder der Vestland har store konkurransefortrinn, og der vi virkelig vil satse i årene fremover.

Satsinger

KRAFTUTBYGGING OG KRAFTFOREDLLENDE INDUSTRI

Vestland har lange tradisjoner innen kraftproduksjon og kraftforedlende industri. Det første smelteverket i Vestland ble etablert i Odda allerede i 1906. De siste åtte årene har imidlertid antallet sysselsatte i industrien falt, og det trengs tiltak for å legge til rette for økt sysselsetting og verdiskaping. Bedrifter i Vestland kan gjennom grønne industrietableringer bidra til å kutte utslipp og samtidig skape nye jobber. En forutsetning for at vi skal få til dette er at vi bygger ut ny fornybar kraft og en sterkere nettinfrastruktur.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Legge frem en samlet plan for utbygging av fornybar kraft og infrastruktur, blant annet for å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.
- Inngå gjensidig forpliktende klimapartnerskap med særlig utsatte bedrifter, der staten bidrar med støtte til omlegging og teknologiskifte til lavutslippsløsninger.
- Øke eksporten utenom olje og gass med 50 prosent innen 2030. Målet skal følges opp i bransjevis avtaler, industrielle partnerskap, forenkling av virkemiddelapparatet, og ved at eksportfremme gjøres til en kjerneoppgave i forvaltningen.
- Legge frem en ny petroleumsmelding, som skal bidra til utvikling av ny energiindustri med lav- og nullutslipp.
- Øke støtten til skalering og kommersialisering av teknologi utviklet med utgangspunkt i kompetansen fra leverandørindustrien.
- Bruke eierskapet i Statkraft til å skape en industriell utvikler innen grønn hydrogen- og batterivirksomhet, som trekker med seg norsk leverandørindustri til utlandet.
- Sikre at tariffmodellene for kraft ivaretar norsk industri på en bedre måte, og at rimelig og ren norsk kraft gjør det attraktivt å etablere ny kraftforedlende industri i Norge.

- Videreføre CO2-kompensasjonsordningen for å sikre at bærekraftig industri ikke flytter ut av Norge.
- Sørge for videre elektrifisering av nye og eksisterende felt, samtidig som det sikres tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet. Elektrifiseringen av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.

HAVVIND

Leverandørindustrien har over flere tiår bygget opp industriell kompetanse på installasjoner på sokkelen. Denne kompetansen gir Vestland betydelige konkurransefortrinn i en raskt voksende internasjonal verdikjede for havvind. Skal vi gripe disse mulighetene må vi få fortgang i utviklingen av sentrale rammebetingelser, og se elektrifiseringen av sokkelen i sammenheng med utviklingen av havvindproduksjon. Arbeiderpartiet vil aktivt bruke reguleringer, norsk kompetanse, eksportfremme og kapital til å fremme utviklingen av en norsk verdikjede for havvind.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Få fortgang i utlysningen av nye konsesjonsområder for havvind.
- Sørge for at spørsmål om finansiering, tilknytning og regulering av havnettet avklares raskt.
- Gjennomføre en skattereform som gjør det mer attraktivt å foreta investeringer i klimavennlige næringer.
- Utarbeide en ambisiøs nasjonal strategi for bunnfast og flytende havvind som blant annet inkluderer satsing på norsk leverandørindustri.
- Etablere et program for sameksistens som sikrer lokal forankring i utviklingen av havvindprosjekter, der hensynene til andre næringer, som fiskerinæringen, ivaretas på en god måte.

MARITIM NÆRING

Den maritime næringen har en sterk posisjon i Vestland. Ingen fylker har flere som jobber med sjøfart, og verftsindustriens sysselsettingsandel er dobbelt så høy i Vestland som for landet som helhet. De siste årene har imidlertid store deler av den maritime næringen vært påvirket av oljeprisfall og overkapasitet, og sysselsettingen har falt. Arbeiderpartiet ønsker en aktiv politikk for den maritime næringen som legger til rette for nye arbeidsplasser og næringsmuligheter, særlig innen utvikling og bruk av lav- og utslippsteknologi.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Styrke aktivitetsskapende tiltak for maritim industri, som omstillingstiltak for offshoreflåten.
- Sikre at den nye etaten Eksportfinansiering Norge får et utvidet mandat som i større grad kan bidra med finansiering av nye eksportmuligheter.
- Etablere en strategi for å sikre at offentlige byggeoppdrag innenfor maritim sektor i størst mulig grad havner hos norske verft.
- Utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen med sikte på at en større del av verdiskapningen fra offentlige kontrakter skal komme den norske maritime næringen til gode.
- Stille krav til lavere utslipp fra offshoreflåten og fra fartøy som benyttes innenfor havbruk, inkludert underleverandører. Kravet må utformes slik at det sikrer trinnvis innfasing av beste tilgjengelige teknologi.
- Sikre at det fylkeskommunale inntektssystemet kompenserer for merkostnaden ved å ta i bruk lav- og nullutslippsteknologi ved anskaffelser av ferger og hurtigbåter.

REISELIV

Vestland har gjennom fjord, fjell og urørt natur blitt det største reiselivsfylket i landet, og vi hadde før koronapandemien 40 000 arbeidsplasser innen reiselivet. Stengte grenser og strenge smittevernrestriksjoner har imidlertid ført til bråstans for næringen det siste halvannet året. Krisetiltakene har i for liten grad vært rettet inn mot bedrifter som tilbyr tjenester som overnatting, servering og opplevelser. Nå er det avgjørende at vi får på plass tiltak som raskest mulig skaper aktivitet i reiselivet, og fører en politikk som legger til rette for en bærekraftig næring med flere helårlige arbeidsplasser.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Stille opp med målrettede og langsiktige tiltak for reiselivet til de økonomiske konsekvensene av pandemien er bekjempet.
- Utarbeide en egen næringsstrategi for reiselivet der bærekraftig utvikling, helårlige arbeidsplasser og verdiskaping er i fokus.
- Sikre lokal verdiskaping ved å legge til rette for at kommuner kan innføre besøksbidrag.

HAVBRUK, LANDBRUK OG NÆRINGSMIDDELINDUSTRI

I Vestland finnes omtrent 6 000 landbruksbedrifter, mange sysselsatte innen sjømatnæringene og viktige næringsklynger som NCE Seafood. Hele denne verdikjeden må videreføres, og vi må legge bedre til rette for at det kan produseres og foredles mer i hele Vestland. Næringsmiddelindustrien er Norges største fastlandsindustri, og må sikres stabile og gode rammevilkår. Dagens sterke maktkonsentrasjon i dagligvarebransjen rammer norske forbrukere og primærprodusentene. Det må sikres en bedre maktbalanse i verdikjeden for mat.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Redusere inntektsgapet mellom de som jobber i jordbruket, og andre i samfunnet.

- Øke selvforsyningsgraden i Norge til 50 prosent korrigert for import av fôr.
- Ha et sterkt jordvern og ha et mål om maksimal årlig omdisponering av matjord på 3000 dekar.
- Sikre stabile og forutsigbare inntekter til kommuner som stiller areal til disposisjon for oppdrett.
- Stimulere til innovasjon og bruk av ny teknologi i oppdrettsnæringen gjennom et marint verdiskapingsprogram.
- Sikre at flere unge kan ta utdanning innen norsk mat, eksempelvis ved å gjeninnføre krav om lærlinger for de største aktørene innen havbruk.
- Utvikle et eget konsesjonsregime for oppdrett til havs med strenge krav til bærekraft og sameksistens mellom ulike næringer.

STYRKE DEN NORSKE FAGARBEIDEREN

Verdiskapinga i Vestland bygger på hardt arbeid og stolte tradisjoner fra den norske fagarbeideren. Vi har stort behov for flere fagarbeidere i årene som kommer.

Fagarbeidere er helt nødvendige for å møte framtidens utfordringer i privat og offentlig sektor. Arbeiderpartiet vil verne om lønns- og arbeidsvilkåra til ansatte i fylket, og samarbeide tett med næringslivet for å utdanne flere fagfolk. Kvalifisering og utdanning er nøkkelen. Arbeiderpartiet vil styrke fagarbeideren, begrense innleie og motarbeide sosial dumping i Vestland. Vi må også styrke mulighetene for fagskoleutdanning og høyere utdanning i fylket og satse på desentralisert høyere utdanning.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Innføre en læreplassgaranti gjennom forpliktende samarbeid med arbeidslivet – for å sammen utdanne fagarbeiderne Vestland har behov for og læreplass til.
- Styrke kravene til å bruke lærebedrifter i offentlige anbud og innkjøp for å gjøre det mer attraktivt å være lærebedrift.

- Satse på mer praktisk læring i grunnskolen, ved å blant annet legge til rette for at ungdomsskoler skal ha verksteder, sløydaler og andre rom for praktisk læring.
- Investere i utstyr i yrkesfagopplæringen for at elevene skal lære med oppdatert og relevant utstyr og teknologi.
- Skape 1000 nye fagskoleplasser hvert år i fem år nasjonalt, og sørge for at en vesentlig andel av disse kan dekke etterspørsel i næringslivet i Vestland.
- Styrke innhold og undervisningskompetansen på fagskolene.
- Hele faste stillinger skal være regelen, deltidskrisa må bekjempes, og vi vil begrense innleie slik at det kun tillates ved vikariater eller krisesituasjoner.
- Stimulere til økt organisasjonsgrad for arbeidstakere og arbeidsgivere.
- Utarbeide seriøsitetskrav for alle offentlige anskaffelser.
- Øke strafferammen for grove brudd på arbeidslivsregler.
- Fremme retten til heltid i offentlig og privat sektor.

INFRASTRUKTUR

Vestland har både distrikts- og storbyutfordringer. Disse utfordringene må møtes med tiltak som ser by og land i en sammenheng, og som legger til rette for at folk kan bo og jobbe i hele fylket. Vi trenger tiltak som legger til rette for næringsaktivitet i hele fylket, blant annet ved å ta ned etterslepet på fylkesvegene, redusere rasfaren på utsatte strekninger og øke tilgangen på høykapasitets internett. Samtidig må vi løfte kollektivtransporten rundt de store byområdene og arbeide for at staten i større grad dekker merkostnadene ved omlegging til lav- og nullutslippsteknologi for kollektiv. Universitetet i Bergen, NHH og Høgskulen på Vestlandet er viktige utdanningsinstitusjoner i fylket som må styrkes.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Gjøre tilgang til høykapasitets internett til en rettighet på lik linje med strøm.
- Ha en samlet plan for kraftutbygging og nettinfrastruktur.
- Bygge sterke kompetansemiljøer i Vestland gjennom en jevnere fordeling av offentlige arbeidsplasser.
- At etter- og videreutdanning blir en rettighet organisert gjennom et trepartssamarbeid.
- At det legges til rette for flere bransjeprogrammer og etter og videreutdanningstilbud i fagskolen.
- At staten skal bidra med inntil 70 prosent av utbyggingskostnadene i store kollektivprosjekter i og rundt de største byene.
- I samarbeid med fylkeskommunen utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene i Vestland og sette fylkeskommunen i stand til å følge denne.
- Utarbeide en forpliktende nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle strekninger med høy og middels skredfaktor på riks- og fylkesveinettet.
- Arbeide for å halvere fergetakstene i løpet av kommende stortingsperiode i samarbeid med fylkeskommunene, og senke inngangskostnaden for å kunne benytte Autopass.

